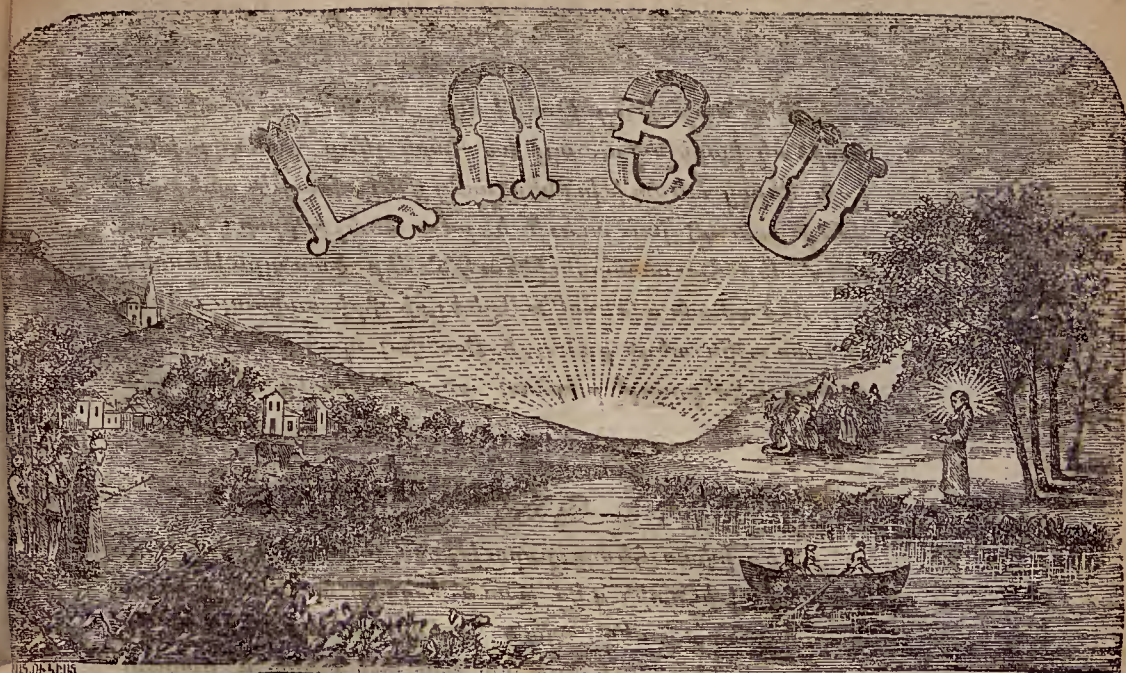

ԵՍ ԼՈՅՍ ՅԱՇԽԱՐՀ ԵԿԻ

Դ. ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ Դ. ԹԻԻ ԺԻ. 1876 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 20 ՇԱՐԱԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մ Ն Ո Ր Ա Յ Ե Ր

Գոհութեամբ կ'լսենք թէ Աղգային Պատիւաւելի Խառն Ժողովն՝ ՄԱՍԻՍԻ, ԼՈՒՍՈՅ և այլ Աղգային մի քանի թերթերու ըրած առաջարկութեան վերայ ժողով դուժարելով յանուն Աղգին Բ. Դրան խնդրողիք ներկայացնելու որոշում ըրեր և յանձնաժողով մը կազմեր է որչափ եղած ծրարդիքն պատրաստել և դաշ չարթու Աղգային ժողովին ներկայացնել որ կ'ի վարմար դատի, Բ. Դրան ներկայացնելու համար արժան հպածն անօրինէ :

Մեր նախնիքաց թուով այս մասին բաւական ընդարձակ խօսեցնուաւ, այլ ևս հարկ չենք համարիր խնդրոյն վերայ տեսութիւններ աւելցնել, բաւ է ասել թէ՛ մենք քան զՅոյնս՝ աւելի՛ և շատ աւելի իրաւունք ունինք՝ մեր հաւատարմութեամբն՝ մեր ծառայութեամբն՝ մեր մեծամասնութեամբն՝ Արեւելքի Քրիստոնեայ ազգաց մէջ առաջին տեղն բռնել, և Ռուսիոյ պահանջած խաւրանաց դէմ բողոքը՝ բառնալ՝ առ Մեծադոր Սուլթանն մեր :

ՅՈՐԷ ՊԱՐՍԱԲԱՆԱՅ

Մեր խիստ հետաքրքրութիւնն շարժած է վսեմ. Յ. Նուրեան էֆէնտիի դէմ խառն ժողովոյ կողմանէ տրուած պարսաւանաց քուէն, որուն համար ի ճշմարտութենէ ըստիպեալ երկիցս դրեցինք այս խնդրոյն վերայ և բացատրութիւն խնդրեցինք Ս. Ղ. Թառն Ժողովէն, որպէս զի դա հաւէժ դատում մը ըրած չըլլանք, վասն զի խնդիրն Նուրեան էֆէնտիի և խառն ժողովոյ մէջ անցած է. հրաժար գիր տուողն Նուրեան էֆէնտի, հրաժարականն ընդունող և պարսաւանաց քուէ տուողն խառն ժողովն :

Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի հրապարակի մէջ ինքիւնք արդարացեալու համար բոլոր ճիգն կ'ընտրէ և խառն ժողովըն կ'ըլլէ, և ո՞վ է կարող յանցապարտն որոշել :

Այս անգամ, ինչպէս Մասիս ալ կ'զրէ, խառն ժողովըն իւր երեքշարթի աւուր նիստին մէջ՝ խնդրոյն մէկ կողմին իւր վերայ ծանրացած ըլլալն կընելով ի հարկին կըստիպուի Նուրեան էֆէնտիի դէմ տրուած պարսաւանաց քուէի խնդիրն յուզել և բաւական վիճաբանութենէ յետոյ՝ բացատրութիւն կ'արուի թէ՛ այն քուէն Նուրեան էֆէնտիի անձին դէմ տրուած չէ, այլ նորա հրաժարողին

պատճառաբանութեանց դէմ, որք վարչութիւնն արտաքին
ճնշման և արգելադրման դաւադրութեան մի իրր խաղաղիք
կերևցնէին հարստահարութեանց խնդրոյն մէջ:

Տեսնենք, Նուրեան էփենտի ասոր ի՞նչ պատասխան
ունի տալ:

Տ Ե Տ Ր Ա Ն

Պ Ս Է Թ Ա Ր Գ Ա Ր Ի

Ի Հնդկաստան բնակող Մեծանուն մեռկն, Պ. Սէթ
Աբգարաղգայնոյն նկատմամբ՝ մեր Աղգային թերթերէն մի
քանին լէվանդ-Հերալտ և Սթամպուլ տեղական օտարաղ-
գի թերթերէն առնելով՝ գրած էին թէ՛ նա մի տեարակ
հրատարակած է մեծ տերութեանց ուղղեալ, թէ՛ այս
տեորակն բռնուն լեզուաւ կ'սօսի Օսմանեան պաշտօնաւ-
տարաց վերայ, և բնաւ երբեք Օսմանեան կառավարութեան
դէմ հակառակ ողուլ գրած չէ, այլ միայն պաշտօնէից
եղծումներն նկարագրէր, և յանուն մարդկութեան և՛ ար-
դարութեան ընդհանուր բարենորոգումներ կ'արհամարհէ
թուրքիոյ համար:

Մեր հետ շատերու ալ հետաքրքրութիւնն չարժած
է տեսնել ու կարդալ Պ. Սէթ Աբգարի յօրինած և լ'մեծ
Տէրութեանց ներկայացուցած տետրակն: Մասի-
սի գրածին նայելով՝ մեզ հաւանական կ'ընէ թէ՛ մեր
ամեն աւուր՝ լսած ու հրատարակած հարստահարութեանց
մէկ ճոխ ու անգրաւ բովոնդակութիւն ըլլալու է:

Պ. Սէթ Աբգարի հեղինակութիւնն առանց տեսնե-
լու չենք կարող իւր զգացմանց վերայ խօսիլ և դահալեթ
դատումներ ընել, մենք ալ շատերուն հետ կ'սպասենք
այդ հրապարակին ի յայտ գալուն պիտի ձևայ:

ՎԵՐԱԳԱՐՁ

ԱՂԳԱՅԻՆ ԽՄԲԱԳՐԱՅ

ԼՈՒՍՈՅ նախնիքաց թուովն իմացուցինք Աղբ. Խրմբադրաց Տրապիզոնէն ողջամբ ի Կ. Պօլիս Ժամանումն :

Այս անդամ ալ նոցա ճամբորդութեան և կատարումած քննութեանց մի համառօտ նկարագիրն կ'գրենք :

Չորեքշաբթի կէս օրին քննիչ Էֆէնտիի հետ շողենաւ կ'մանեն և երկրորդ աստիճանի կ'հանդատանան. ճամբան ուրեք ուրեք շողենաւին պատահած սաւահանդիւաններն քննիչ Էֆէնտիի հետ դուրս կ'ելնեն և ամեն տեղ Հայ հաստորակութեան կողմանէ խիստ մեծ ընդունելութեամբ կը մեծարուին :

Կիւրակէ օր Ժամ հինգին երբ Տրապիզոն կ'հասնին՝ ամեն աղդէ երոգ խուռն բաղմութիւն մը՝ Քրիստոնեայ և Մահմետականք՝ ծովեզերն կուգան դիմաւորելու, որովհետեւ երկրացւոց հետաքրքրութիւնն շարժած և մեծ կարեւորութիւն ստացած էր բացուելիք քննութիւնը :

Տանն Ազլթամարայ Ամեն. Խաչատուր Ս. Կաթուղիկոսն ամենայն վառաւորութեամբ Առաջնորդարան կը տարուի, իսկ խմբագիրներն ոստիկանութեան դուռն, ուր Ալի պէյ մեծարանօք զիրենք ընդունելով սուրճ կ'հրամայէ, այս միջոցին Առաջնորդական փոխանորդ Տէր Հայրն կուգայ և Վսեմ Կուսակալի հրամանաւ խմբագիրներն Առաջնորդարան կ'յանձնուին :

Գերաշնորհ Առաջնորդ Հայրն և անդոյն Վարդութիւնն խիստ մեծ ընդունելութիւն կընեն և ամեն դիւրութիւն կընծայեն իրենց հանդատութեանք :

Հետեւեալ օրն Վսեմ Կուսակալի որոշմամբ վեց անդամէ բաղկացեալ քննիչ յանձնաժողով մը կ'կազմուի, երեք Մահմետական երկու Հայ (Չմէկեզերի փլիխպուս և

Էլմասեան Էֆէնտիներն.) և մէկ Յոյն, որոց կ'նախագահէ
Ռ. Դունէն դրօշաւած քննիչ Էֆէնտին :

Քննութեան առաջին պատեհութեանն Հայրենիքի
Խմբագիր Մելիքեան Էֆէնտին իւր նամակագիրը կ'հար-
ցընեն, նա ալ կ'ցուցնէ, և հետեւեալ օրն նամակագիրն կը
հրաւիրուի ի ներկայութեան Խմբագրոց, զառանց ու-
րանալու ամեն եղածներն ճամբարութեամբ կ'պատմէ,
նոյնպէս բուն խնդրոյն նշմարկոյ եղող 60 տարեկան ծե-
րունի Քահանայն ալ մէկ ժամէ աւելի իւր գլխուն եկած-
ներն մանրամասնութեամբ կ'պատմէ, և կ'յաւելու թէ՛ «Իմ
այս տարիքիս մէջ ասանկ բան գլխուս եկած չէր» :

Քահանային այս խոստովանութիւնն մի շատ Գրիս-
տոնեայ և Մահմետական վկայներ կ'հաստատեն և կըս-
տորագրեն քննութեանց տրճանագրութիւններն :

Ինն օր շարունակ անաչառ քննութիւններ ըլլալէ յե-
տոյ՝ Ազգային Խմբագրաց գրածներն կ'հաստատուն և
քննութիւնն կ'աւարտի, սակայն ամբաստանեալք չեն հար-
ցաքննուիր :

Քննութիւններն լրանալուն հետեւեալ օրն Վսեմ կու-
սակարէն կ'հրաւիրէ զԽմբագիրս և իմաց կուտայ թէ՛ քրն-
նութիւններն ըննցած է և պէտք է պատրաստուն Պօլիս
երթալու, միանգամայն ցաւ կ'յայտնէ իրենց կրած աշխա-
տութեան նշանոմամբն, ուրիշ խաղաղութեամբ արձակուե-
լով դարձեալ քննիչ Էֆէնտին հետ Աւստրիական շոգենոս
Էով եւ Վուշարթի օր ի մայրաքաղաքս կ'հասնին :

Ազգային Խմբագիրք մեր՝ յոյժ շնորհակալութիւն կը
յայտնեն իրենց հետ կարգեալ հասիկանութեան քննիչ
պաշտօնէէն, որ ամեն պարագայից մէջ խիստ մարդասե-
րութեամբ և քաղաքավարութեամբ վարուած է իրենց
հետ, մահաւանդ թէ՛ կատարուած հարցաքննութեանց

մէջ երբէք տղգեցութիւն բանեցուցած չէ և ամեն ջանք ի գործ դրած է ճշմարտութիւնն երևան հանելու :

Մի և նոյն շնորհակալութիւններն կ'կրկնեն Տրապիզոնի ամեն կարգի Ազգայնոց , որ Հայկական հիւրասիրութեամբ իրենց տարադրութեան աւուրց մէջ ասպնջական եղած և միտմարած են :

ԳՐԻՏՍԻ ՇԵՐԻՓ

Մ Ե Ս Ե Լ Ե Ս Ե

(Լոյսւն Թ. ընճքնիւմերօլու նիսիսեսինտէն պագըյէ վիխիքամ)

Ը. Սիօնաւորի գապրիսթանըն զապթը գաղիյէսի տախի գաղիյէի միւհիմէտէն տիր :

Մին էլ գատիւմ Լաթինլէրին Սիօն տաղը իւզերինտէ տալա գապրիսթանլարը եօղ , վէ ըիվայէթէ նաղարէն պէրայի էսէրի ուխտովլէթ Գուտար Շէրիֆ Միւթէվէֆա Բաթըրիվէրի կիւնիւնտէ , պիր մահալլի ճիւզիյէ կէօսթէրիլուպ վէֆիաթլարըն տէֆնինէ թախսիա իթտիրիւմիչ տիր , վէ հախօտ սըհհէթ իւղըն արղ խտէրէք իխթիլաս իյէմիչ օլմալը տըրլար :

1774 թարիխինտէ Միւթէվէֆա Պօղոս Բաթրիզ դէմանընտա Լաթինլէր Տէրիսաատէթ Ֆրանսա սէֆիրինէ իսթինաատէն , Միլլէթիմիզ գապրիսթանըն պիր գըամընը ճէպրի զապթընա գալգըշմըշ իսէլէր տէ , 1777 թարիխինէ տէկին իշթիյագի վազաւարընա միւսթահագ օլա մայուպ , էննայի անտէ Տէվլէ իխրամ իտէն Շամ վալիսի Հատըմ օղլու Մէհմէմէտ բաշա Գուտար Շէրիֆէ միւվա սէլէթինտէ՝ Լաթինլէր բաշայի միւմայիլէյհէ թադտիմէն պիր թադրիպ թէվէճճիւհինի ախղ խտէրէք Միլլէթիմիզ զին թէսարրուֆ օլտուղու մէղքիւր գապրիսթանտէն պիր գըամընը ճէպրէն զապթընա թէվլիյէ իյէմիչլէր տիր :

Վէ պու հարաքեաթլարը իւզէրինէ Յովակիմ Բաթրլիյին շիքեայէթնամէլէրի եւ եւլիմ Պապը Ալիտէ մահֆուզ տըր :

Թ. Լաթինլէր պունունլա տախի քեաֆի օլամայուպ , շիմտի տէ ճատտէ թարիգի թէրք իտէրէք գապրիսթա նըմդըն տէրունինտէն իքի գաբու աչարագ կէշթ ու կիւզար իսթէմէքտէ վէ ապա տէրիսաթըր իթմէմէքտէ տիրէր քի պու գատար տէֆինէլէր , գապրիսթան էրմէնի միլլէթինին օլտուզունու շահատէթ իտէրլէր , վէ նէ հագգու սէլահիյէթլէ միլլէթիմիդէ այլտ օլան մեզարլարը պապրպ չըրնայարագ միւրուր ու ուպուր իթմէքտէ տիրլէր : Շունու տախի ունութմայըզ իչարէ քի , պու տալա հալէա տէվամնըզ գալմըշ տըր :

Ժ. Պու նահադլըղլարը պէրապէր շու սոն կիւնլէր տէ Սիօն ճէպէլի իւզէրինտէ վէ եալընըզ էրմէնիեան միլլէթինին զապթ ու թէսարրուֆընտա պուլունան Ս. Փրիիշ Մանասթըրըն տիվարը հէամ օլմուշ տըր , Լաթինլէր պու տիվար իչին տախի գըյամ իտէրէք պունուն տալասը Լէ հէամ օլան տիվար հալէա պիլա թէտպիր գալմըշ տըր :

Ի.

Տահա պու միսիլլու միլլէթիմիդին հուգուգը իսթիլաս օլմասընը հալի մուֆասսալ պիր ֆիհրիրթ օգու եանըրըմըզա թագալիմ իթմէկէ գուտրէթեապ իտէք տէ պու գատարը քեաֆի ատտ իտէրէք Ս. Էջմիածին Մայր Աթուոյն վեհ. Կաթողիկոս էֆէնտիմիզ Հաղրէթլէրինին վէ Աղգ. Երեմիոսանական ժողովոյն վէ Ս. Պատրիարք Հայ. ըրմըզըն վէ պա խուսուս քեաֆֆէի Միլլէթիմիդին նաղալը տիգդաթլարընը տալլէթ իտէրիզ . քեան՝ քի 'թագալիմ' գըլընան եէտի արիզէյէ սէքիղլինճի տախի պու Գուտըր Շէրիֆ գաղլիյէսի իլավէ գըլընայըտը :

Պէօլլէ պիր զէմանի էսէֆէնիկտէ Գուտըր Շէրիֆ

Բաթրիկի միջոցով, Միսրանու թիւն պի քէս վէ սէհապէթ-
աւնն առնր գալարապ, գէվալլըլար նէ ետրաճաղարքնը
պիլմէզ վէ պու իսէ պիզէ խայլիճէ մուճիպ էսէֆ օլմուշ
տրը, տահիհէն Հիւքիւմէթի Սէնիյէ միլլէթի միլիթն էպա
ու ճէտտէն Գաւաթը Շէրիֆտէ մալիք օլտուղու պի հադ-
դըն միւլքիյէթ լէլին թէֆթիլ վէ թէսվլիյէսի հադդընտա
Տէրիսաաաթէթտէ պադըլմադ իւզըն միւլթիլ իթ պիլը օ-
միսիօնը մախաուս թէշքիլ պույրուլմուշ իսէ տէ, մէամու-
խիլիզ նէղարէն Գօմիսիօնը մէղքիւր պիլը վաղըթտան պէ-
րու թէճէմիլի իթմէմէքտէ օլուպ, պու կիւնլիքտէ միւ-
պաչիւրէթ իլլէյէճէյի իշխոթըմիշ տիլը:

Մուրաս վէ արդու խտերից պիլը ան էվլէլ Գօմիսիօ-
նըն, պու ետրադըրմիլ պէնտէր հադդընտ թադտիմ օ-
լունտադ րաթօրթումնու կէօրմէք վէ իլլէյէճէք միւլթ-
հադամըզը պէյան իթմէք:

ԲԱԲԱՌԹՅԱՆ ՄԷՔԵՌԱՂ

Միւլէլիֆ,

Իզհարը իֆրաս իթմիլ օլան մէտիւն Ա. Տ. չէնտ մահ-
տան պէշուպաղէն Մէմուրէթ իւլ Աղիլդտէ պուլունտան մէճ-
լիսի խաարէյէ տէվամ իթմէքտէ խտի խտէ տէ պու կիւն
լիքտէ մէտմիլի աճիպանէմիլլէ կէօրէ մէրգուլ մէճիլի
մէղքիւրէ հէր նասըլ իսէ աղալըդ սըֆաթի իլէ տէվամ իլ-
լէմէքտէ պուլունտուղունտան, հալ պու քի մէրգուլ Ա.
աղա իսէ հիլլէլի իֆլապըրտան օլուպ, վէ քէնտի
նէֆաինին վիդայէսի վէ ծնուն պունուն մէպլապընը աօլան
տըրմիլ Էֆրեարի օլտուղունտան նաշի, վէ պու իսէ Մա-
տէլէթի Սէնիյէյէ միւլթէյի օլտուղու տէրքեար:

Մէմուրէթ իւլ Աղիլդտէ պուլունտան թիճարէթի Մահ-
քէմէրէյի Ռէշիւ Էֆէնտի չօդտան պէրու կէօնակէօն

սույի հալինի թահգիգ վէ սէսլաթ պուլմուշ օրսուղուն
տան : մուսախտէրէն Տիպարպէրի վալիի սապըզ թարափը
Ալիսինտէն մէրգում րէշիտ էֆէնտինին սույի հալինի թէք
րարէն թահգըզ իյլէտիկի էսնատէ , էսհէր ճիհէթ ճիւն
հալէրինի թահգըզ վէ թէպէյիւն իյլէտիկի կիպի մէր
գում էֆէնտինին աղլի , ախէրինին նատպի իւուն , Տէրսա
տտէթէ թիճարէթ նէզարէթի ճէլիլէտինէ արզ ու պէշան
իյլէտիկի , տիկէրինին նատպրնտ նէզարէթի միւշարիլէյհ
տէն էմր պույրուլմուշ օրսուղունտան , Մէմուրէթ իւլ Ա
զիդտէ ախէր պիր զաթ թայլին օրունմուշ իքէն , մուսա
խտէն հէր նատըլ իսէ իպգայի մէմուրիլէթ իթմիշ իսէ տէ ,
շու հալտէ մէրգում էֆէնտինին տիւրլիւ պէ տիւրլիւ հա
րաքրաթի նամէշրուսար հալի էհլի իսլամ վէ իրիսթիյան
թիւճճարան միւթէպէրան թարափընտան միւթթէֆիքէն
պիր գթա իսթիտա պու կիւնպէրաէ տախի Տիւննը Ահ
քեամը Ատլիլէ նէզարէթի ճէլիլէտինէ թագաթի օրունմուշ
մուհրալինճէ Մէմուրէթ իւլ Ազիդ մութասարըրֆլըկընտան
իսթիլամ օրունտուղու իշխաթիլիշ , վէ Մութասարըրֆլը միւ
շարիլէյհ տախի քէյֆիլէթի մէզքիւրուն սըհհէթ իւզրէ
ճէվապընը իշար իտէճէլի մէմուլի գալիլէտէն տիւր , Միւ
էյլիֆ էֆէնտի , իշ պու արիղէմիղի 1080 դազէթպի միւ
թէպէրինիլին տիր մահէլինէ տէրճ իթմէնիղ նիյազ օրու
նուր :

Շէվվալ 3 խարբութ

(ինգույար)

ՊԱՆՏՐԱՅ

Ս. ԼՈՒՍԱՌՈՐԻՉ ՄԵՔՈՒՊԻ

(Լոյսըն Ժ.ընճը Եկսիսիսիսիսիսիս պալլայի)

Պէյլէ պիր պէսպաթ հալտէ , կէրէք Թագ խորհուրդ վէ
կէրէք ումում էհալինին , քիլիսէ վէ մէթէպ հալգընտ իպրազ

իմասիքների դայրէթ վէ արդուէրինի, քի կէօյլուփղէ կէօրաիւք, թէչէքքիւրէ վէ սէնալարա չայան տրր Պու զահիւ վէ խայրխան էնալիլի կէրուտէ զկատէ թէչիւք իթմէք իչին հալընըզ պիր ալիճէնապ չօպանա իթիյաճը վար տըր, չիւնքի քէնտիլէր հէր նէվի ֆէտաքեարլըզա միւնթազըր տրրլար, ծուարը նէ հօլտա խսթիմալ իտէճէլէրինէ էքսէրիսի պի խապէր աիր, Վէ պուճա տա պիր պիւրհան հախօսա տէլիլի դալի սալըլըր, միւնթէրիք քիլիսէնին ինչաճը իչին, Թաղ խորհուրդ մարիֆէթի իլէ վէ պիլ իթթիֆազ հանգանակութիւն տէֆթէրին, պիր գաչ սաաթ զարֆընտա 30000 դրչա հազըն պիր մէպլաղա վաալը օլմաճը, Ալէլիսուսուս պու զէվաթը համլյէթիքեարան տախիլինտէ, սէքիզ օն դչ կիւնտէլիք իլէ չալըչան ֆազիլլէրին տախիլ պիր իքի վրա իյանէ հազըլտըղլարընը միւչահատէ իթմիչիլ տիր, քի Պանաւըրմալըլարըն միլլէթէրլէրլիկինէ պէօյիւք պիր շէրէֆ տիր, վէ պիլ տախի տիլէք իտէրիզ Խիւտաստան, Պանսորմա միլլէթ տաշարըմըզըն չու աթէչի մուհապսէթ վէ թէհասսիւլլէրի գաւսիմ գալմաղա:

Դ.

Պանսորմա Ս. Լուսաւորիչ մէքթէպին պու էսէֆէնկիլ հալինի կէօրաիւկիմիգաէ, իգթիզա իտէն թալիմաթլարը վէրէրէք, էսկիտէն գալմա Նարեկ, Գործոց քիթապլարըն տէրալէրին թէչիլիլի իլէ, Ընթերցարան վէ Ազգ. Պատմութիւն քիթապլէրին տէրա վէրլլմէսինէ նաախաթ իթտիք, Զիրա մէզպուր էսկի տէրա քիթապլարը նասըլ քի միլլէթիմիգին սայքի ումում մէքթէպլէրին տէ թէճրիւպէ չօգ տէֆա օլմուչ տըր, չօճուզլար աղնամառըգտան մաստէ, թէչիլի եէրտէ ուզուն ուզատիյէ վազըթ սարֆ իթմէքտէն պաչգա՝ ապա՝ պաչգա պիր սէմէրէլէր վիճուտէ կէթիլէմէմիչլէր տիր, Զօճուզլար սուհուլէթ պիր գալտէ վէ թարիք իլէ հազմազ վէ օգուճաղա թալիմ իթտիքտէն սօրա, Գործոց վէ Նարեկ կիպի մուգատտէս՝ քիթապլարը՝ քէնտու տիլթիւն էօմիւրլէրլինտէ օգուչապիլիլլէր, Շիւտիքի զէմանտէ՝ վաղըթ ալթունտան զիլդըյմէթ օլտուզունտան, հէր քէսան չալըչիալը չալեբտան իչին պիր քաչ մահ զարֆընտա տիւղ հազմաք վէ օգուճաք իլէրի կէթիլմէք:

Մէքթէ գէլ խաւա՝ ալլէ, թէչիլիլի տիւղալը իչին, տէօլթ

պէշ ուղումբերէր քէսան իլէ պի իթթիֆագ պիր Հոդարարձու-
թիւն ինթիխապ իթտիք՝ Թաղական խորհուրդուն էմրի վէ մարի-
ֆէթի իլէ : Պունտան դաթինազար , բազար կիւնի էհալի ճէմ օւ-
սուղը վազըթ , թաստիգ օլունմուշ Դպրոցաշէն նամ շիրքէթին նի-
զամնամէսինին հէր պէնտլէրի եէկ եէկ դրաաթ խտրէք վէ ու-
մում էհալինին ըէյնի ալարաք , ազապին վիճակլն Տեղապահ՝
Տ. Ադամ հալլէթլէրինէ էլիմիլլէ կէօթիւրիւպ թաստիք իթտի-
տիք :

Պու Դպրոցաշէն ընկերութիւնըն մուգատտէս պօրձ վէ մազ-
սէթի , 5 վէ 3 դրուշըք հալլիճէ պիլէթլէր պաստըրարաք , եան-
միշ վէ քիւլ օլուն Պանտումա մէքթէպի եէնխաշն քիւշատ իթմէ-
սինտէն խարէթ տիր :

Տէր Ոսկի փէտէրիմիդ՝ պու ընկերութիւնըն սահմանադրու-
թեան անկեամննա պիլիմ վասթամըլլա թաստիք օլունմաընը
միւշահատէ խտրէք , պիլէ գարշը խուսումէթ սանճաղը աշմշ
տրր , Փազաթ պիլ Բապալիմիդլն թէնպիհաթը իւղրէ հազըմը-
զա եադտըզլարընը ումոււմէն աֆի իթմիշիդ տիր :

Տեղապի

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Աղգաց եւ ժողովրդոց աչքերն Դեսպանախորհրդոյ ելից կը
մնան , պատերազմական զինուց շողուն ու փայլուն տեսքն , մաքերն
ու սրտերն սարսափմամբ ընցուցած է եւ պատրաստի գոհերու
վերայ դուժն ու կարեկցութիւնն աւելցուցած է :

Դեսպանախորհուրդն պիտի լինի խաղաղութեան եւ գթու-
թեան ժողով , սակայն չենք գիտեր թէ՝ պիտի կարենայ իր նը-
պատակին հասնիլ—ասի տակաւին գուշակել շատ դժուար է ,
զի նոյն իսկ մեծ տէրութիւնք ալ ըլլալիքն վերահասու չեն ,
զէնք եւ Դեսպանախորհուրդ միմեանց հակակշիռ են :

Դեսպանախորհրդի համար նոր նոր առաջարկութիւններ
պակաս չեն , Ռուսիա ալ նոր ծրագիր մի հանեց , եւ դարձեալ

նախապատրաստական Գեաղանախորհրդոյ մը դումարումն անհրաժեշտ կ'համարին :

Նախնական խորհրդածութեանց նիւթ պիտի ըլլայ կըսուի՝ Ա. Քրիստոնէից վիճակին բարեփոխումն : Բ. Բարձր Գոնէն պահանջուելիք հաստատուն երաշխաւորութիւններն ի մասին դորձադրութեան բարենորոգմանց : Նաեւ լրացիւրք սմանք կ'յաւելուն թէ՝ նախապատրաստական Գեաղանախորհուրդն այս ելու կու կէտին վերայ բանակցելէ առաջ պիտի խնդրէ եղեր , որպէս զի Բուռնիի համայն ժողովրդոց զէնքերն անուովն : Այս խնդիրն խոր դժուարութիւններն ունենալուն շատ հաւական չթուիր մեզ : Տեսնենք այս առաջարկութիւններով եւ պայմաններով ըլլալիք նախապատրաստական եւ վերջնական Գեաղանախորհրդի խաղաղութիւն թէ պատերազմ պիտի ծնին մեզ :

ՌՈՒՍԻԱ

Շատ դժար է խաղաղութիւն երեւակայել Ռուսիոյ ձեռք առած հփու եւ սպառնական միջոցներուն վերայ խորհելով :

Ամեն պահ պատերազմի նժարն Ռուսիոյ կողմանէ ծանրանալու վերայ է , ըրած առաջարկներն ու պայմաններն խիստ ծանր եւ արգահատելի են , իսկ Թուրքիոյ դէմ ունեյած ատելութիւնն՝ անսահման :

Ամբողջ Ռուսիա յար ծփման եւ տատանման մէջ են , յուզումն եւ Սլաւական որոտումներն անսովորաւ . ամենայն ինչ կազմ ու պարաստ՝ հրամանի սեւ օրին կ'սպասեն թողանօթաց բերանն Թուրքիոյ դէմ դարձնել :

Չարն՝ խաղաղասիրական դիմակի ներքեւ , ամէն մէկ ակնարկութեանց , խօսուածոց եւ ընթացից մէջ անհաշտ ակնարկութիւններ ունի Օսմանեան կառավարութեան դէմ : Զեղջ կը յայտնէ եղեր թէ՝ ինչու մի քանի ամիս առաջ՝ Թուրքիոյ դէմ պատերազմ չ'հրատարակելուս համար որդւոյս իրաւացի յանդիմանութեան արժանացայ եւ տակաւին մի եւ նոյն յանդիմանութեան ներքեւ կ'մնամ :

Զինադադարի առջի օրէն սկսեալ Ռուսիոյ զրկիմէ ամենայն երկաթուղիք զօրք եւ ռազմամթերք փոխադրելու դրադած են :

ճանապարհորդք փոխադրող կառուղիք արգելուած են . 600000
գօրք այսօր պատրաստ ունի . յառաջիկայ Ապրիլին վիճակա-
րնորուելիք 200,000 գօրաց այժմէն հրահանգ գացած է գալ
միանալ Ռուսական բանակին հետ : Պերլինի զինագործարանք
Ռուսիոյ բանակն զինելու համար տիւ եւ գիշեր կ'սործեն : Պա-
տերազմի ծախուց համար 16,000,000 ռսկուց փոխառութիւն ը-
նել որոշած է առ 5 տոկոսով եւ այս չյաջողելուն կընդէթէ՝
բռնութիւն ի գործ դրած է Կարսի , Հասան-Գալէի եւ Պայա-
զխտի գէմ մեծամեծ պատմեշներու ամբողջութիւններ կ'հաստատէ :
Իարձեալ մեք այս առնետն հետ յայտնիս զրա՞ծ ենք :
Իեսպանախորհրդոյ հաշտարար եւ խաղաղասէր Չանից փերայ :

ԱՆԳՂԻԱ

Հաղիւ մէկ չարսթ յետոյ ոչիտի կրնանք Անգլիոյ արտա-
քոյ կորգի գեապան Երա Սալիդարի դալուտն ուղծուել , զի
նա անընդհատ իւր շրջագայութիւնն կ'արունակէ :

Իեսպանախորհրդոյ գոներու բացումն Արտ Սալիդարի
դալուտն կ'մնան , զի Գերմանիոյ , Ռուսիոյ , Գաղղիոյ , Աւստր-
լիոյ ներկայացուցիչք աստ պատրաստ են , բայց նա Բարիլ ,
Պէրլին , Վիէննա երթելն յետոյ հիմա ալ Հռոմ գացած է :

Որպէս Ռուսիա , նոյնպէս Անգլիա պատերազմական մեծ
պատրաստութիւններ տեսած է , եւ այս երկու տէրութիւնք
Իեսպանախորհրդին մէջ սպառազինեալ պիտի երևն իրարու դէմ :

Անգլիա Թուրքիոյ ներքին վիճակին բարեօրման համար
1856ի դաշնագրութիւնն հիմն կուղէ բռնել , բայց Ռուսիա սո-
րա գէմ զանազան առարկութիւններ ի վեր կ'անէ , անբուական
է կըսէ , իւր յօդուածոց տրամադրութեանց պատճառաւ . մեծ
Տէրութեանց աղղեցութիւնն Թուրքիոյ մէջ անկարողութեան դա-
տապարստուած եւ Թուրքիա իւր ուղած իշխանական ձեւն առած
է եւն : Վերջապէս իւր ներքին դիտաւորութիւնն եթէ դեա-
պանագիտութեամբ չյաջողի , գէնքի պիտի դիմէ :

Ասոր գէմ Անգլիոյ կառավարութիւնն իւր գօրաւոր փառ-
տերն ունի եւ անոնց հետ մէկտեղ իւր գանձն ու արկնն :

Անգլիոյ բոլոր ջանքն արդարութեամբ հաշտութիւն եւ
խաղաղութիւն ձեռք բերել է :

Եւրոպական լրագրաց գրեթէ բոլորն ալ Լորտ Սալզպերի տոյս խաղաղասիրական ջանքն կ'գովեն եւ իւր պաշտօնն խաղաղութեան նշան կ'համարին :

Զայն կ'մաղթենք նաեւ մեք :

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնքի իշխանութիւնն միշտ խլրտման եւ յուզման մէջ է . աներեւոյթ ձեռք մը գիրենք միշտ չարժման մէջ գրած է : Պատերազմիւր սաստիկ եւ բուռն եռման մի կ'տեսնուի նոր Հելլենացւոյ շղերայ , մեծարտութիւննին աշխարհի մէջ բովանդակելու իսկ անբաւական կ'դտնեն , եթէ ձեռքերնուն դայ՝ Բիւզանդիոյ դռներն ալ ձեռք առնելու չափ յառաջ պիտի նետուին :

Աթէնքէն նոյ. 27 թուով (Ն. Տ) հասած հեռագիր մը նախարարական տագնապ եւ նախարարական բարեփոխութիւն մի անհրաժեշտ է՝ կըսէ . չենք գիտեր թէ՝ նախարարական փոփոխութեամբ՝ ինչ նոր ձեւ պիտի տան իրենց պատերազմական ջեզոք պատրաստութեանց :

ԲՕԼՕՆԻԱ

Պերլինէն հասած հեռագիրներն կիսանցնեն թէ՝ Բօլժնիոյ մէջ քաղաքական դաւաճանութիւն մի երեւան հաներ է Ռուսական ոստիկանութիւնը , եւ տակաւին մեծ արթնութեամբ խուզարկութիւնք կ'չարունակուին :

Խնդրոյն մէջ Հռովմէական եպիսկոպոսի մի ալ անուն կայ , որն որ ձերբակալուելով ի Մոսկուա դրկուէր է բանտարկուելու համար : Նոյնպէս Վարչաւիոյ մէջ բազում եկեղեցականք բանտարկուեր են : Զինարաններն խիստ օրինաց ենթարկուեր են , գրեթէ զինուց առեւտուրն դադարեալ է , եւ ժողովրդեան արգիլուեր է փողոցներու մէջ խռնիլ :

ՍԵՐՎԻԱ

Անցեալ թուով գրած էինք Սերվիոյ զօրաց կողմանէ զի նադադարի բռնաբարումն, որոյ դէմ Օսմանեան կառավարութիւնը դանդատած էր . զարմանօք կ'լարդանք՝ որ Սերվիա ալ Ռուսիոն կառավարութեան մի եւ նոյն դանդատն ըրած է թուրքիոյ հայ մար :

Զայտ կ'ծանոցանէ Պէլէկրատէն նոյ. 17 թուով հասած հե-
տեւեալ հեռագիրն. «Միլան իշխանն յատուկ փոխանորդ մը զըր-
կեց Ռուսիոյ կայսեր » :

« Սերվիական կառավարութիւնն կ'ղանգատի — առարկելով
թէ Թուրքերը զինագաղարը բռնաբարած են » :

Եւրոպա կազէթաւորըն պիր դաշըն եւզտըզընա
կէօրէ Բուսիաստա շույու պուլան սահիհ հաւատիւղէրէ
նազարէն մուհարէպէ իթմէկէ դարար վիլիլմիշ տիր :

— Իյանէի հարպիէ իշին Միտհատ փաշա հազրէթլէրի
նէն թահթը րիյասէթինէ օլարագ պիր գօմէսիօն թէշքիլ
օլունմուշ 5 • 10 վէ 20 զուրուշլըդ իւշ տիրլիլ օլմաք
իւզըր 130,000,000 զուրուշլըք պիլէթ պասթըրըլուպ
13 եաշընտան եօգարը էհալիյէ տաղըրըլմաշա գարար
վիլիլմիշ տիր :

— Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի Եունան տէվլէթինէ իշար
վէ թէպլիլ իթմիշ քի՝ Եունանիսթան մուհարիպէյէ գըլ-
ամ իթտիկի անտէ ճիպրայ թար տա պուլունան Ինկիլիզ
ասքէրինին տէր հալ Եունանա նագըլ օլունաճար տըր :

— Ֆրանսըզ աէֆէրի Մ. Տը Պուրկօէն իլէ քօնֆէրանս
մուրախխասը Մ. Տը Շօտօրտի չարշամելիհ կիւնի Տէրսանս
տէթէ վասըլ օլմուշլար տըր :

ՍՈՍԱՋ ԻՆ ՏԱՐԵՐԲ ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱՐԴՄԱՆՆՑ

ՕՐԻՈՐԳ Փ. ԳԵՈՐԳԵԱՆ

Բնական պատմութեան մոյն փոքրիկ ծագկէ փունջը՝ ինչպէս
կ'անուանէ Օրիորդ Թարգմանիչը իւր ընծայագրին մէջ , ուսումնա-
կան խօսակցութիւն մ'է , որով խնամտուն մայր մը իւր դեռա-
հաս որդւոց կ'աւանդէ բուսաբանութեան , կենդանաբանութեան ,
հանքաբանութեան եւ երկրաբանութեան տարրական ծանօթու-

թիւները, եւայլ : Այնպիսի գործնական եւ զուարճալի եղանակաւ մը որ այն ծանօթութիւններովն անջնջելի կերպով կը տըպաւորուին տղայոց մօքին մէջ ի մատաղ հասակէ :

Դիրքը կը բաղկանայ 128 երեսէ եւ 50 էն աւելի պատկերներով զարդարեալ է :

Կը ծախուի Եէնի-ձաֆի փողոց չիլիսկիլըք ճատաէսի, Ս. Ղ. եւ Եազմաճեան գրատունը : Գին 1 ֆրանք :

ՄԻՆԱՍ ԶԵՐԱԶ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՍՏԵԱՐԱԿՈՒԹԵՐՆ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՄԷՃ ԽՕՍՈՒԱԾ ԶԱՌԵՐ :

ԱՐԱՄԵԱՆ ՏՊԱԳՈՒԹԻՒՆ

Զօնէն, Վսեմ. Օտեան էֆէնտիի առ հեղինակն ուղղած նամակէն եւ ընտրողական քերականութենէ մը դատ, կը պարունակէ ընդարձակ յառաջաբան մը եւ վերջաբան մը, վարժապետական ժողովի պատմութիւնը եւ հեղինակին հոն խօսուած ճառերը կրթական այլ եւ այլ ինչորոց նկատմամբ :

Դաստիարակութիւնը մեր ազգի առաջին խնդիրն ըլլալով, տարակոյս չը կայ թէ ժողովուրդը պիտի փութայ զմեզ դիտող դաստիարակի մը գաղափարները դպուել :

Կը ծախուի Ս. Ղ. եւ Եազմաճեան գրատունը եւ ուրիշ գրականասաց քով, Գին 13 գրուշ :

ՏԷՐ-ԽՄԱՐԱԳԻՐ

ՀՄԱՅԵԱԿ Ե. Վ. ԴԻՄԱՔՍԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

ԴՏՊԱՐԱՆԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՅ

ԵՆՆԻ զաբու Գումասլ փողոց բիւ 200